

Johann van den Noort: allereerst ambachtsman

200 17/9/83

Wie kennismaat met de schilderijen en aquarellen van Kampenaar Johann van den Noort (en dat kant/m 1 oktober in de Kamper Koornmarktspoort), ontmoet daarin allereerst de ambachtsman en pas in tweede instantie de kunstenaar.

De technische vaardigheden van Van den Noort overtreffen veruit zijn artistieke kwaliteiten.

Van den Noort is allereerst zee-schilder, al zijn van hem ook ge-aquarelleerde landschappen te zien. In zijn zeegezichten sluit de schilder zo nauwkeurig als maar mogelijk is aan bij een traditie die door De Haagse School werd afgebroken. De realiteit is in de kunst van de Kamper schilder gemengd met elementen uit de romantiek. Heel zelden dringt in de zeegezichten een vlaagje oprechte lyriek door. 'Rivier de IJssel' en 'Verlaten water' herinneren heel in de verte nog enigszins aan de lyriek van Turner, maar verder mist de kunst van Van den Noort alles wat de schilderijen van Turner zo onvergetelijk heeft gemaakt.

Het duidelijkst zichtbaar wordt het tekort van Van den Noort in zijn olieverven, maar zeker ook in aquarellen als 'Windkracht 7', 'Orkaan' en 'Jacht in Fassetstorm'. Zo deze

aquarellen al aansluiten bij de realiteit (wat je je bij de laatste titels kunt afvragen), dan heeft de schilder zeker gefaald in het benadrukken en verheugen van de imposante natuurkrachten, die in de genoemde aquarellen nogal verflauwd boven zijn komen drijven. Vooral 'Windkracht 7' en 'Orkaan' veronderstellen een weersgesteldheid die veroorzaakt wordt door een lauw briesje. Meer dan windkracht 3 suggereren die composities niet. Een vergelijking met Turners 'Snow storm: Steam-Boat off a Harbour's Mouth' maakt het tekort wel heel schrijnend zichtbaar. In beide genoemde aquarellen van Van den Noort leeft de zee niet, ze ademt niet, ze beweegt niet. Door de monotone blauwgroene kleurgeving (geen enkel contrast) en de saaie vormgeving (de golven vormen een kabbelend patroon) missen deze aquarellen de dynamiek die in 'Schuimkop' wel verankerd is. Met het sfeervolle, vlotte aquarel 'Ondergelopen uiterwaarden' (en dat is nou uitgeremd geen zeegezicht) kan 'Schuimkop' daarom tot het beste van de expositie gerekend worden. Alle olieverven (met uitzondering van 'Rivier de IJssel' en 'Verlaten water') missen de bruisende kracht, de dynamiek, de verraderlijkheid en de imposante vormen van lucht-en

watermassa's. De schilderijen kabbelen daardoor rustig voort op een zee, waarvan in het verleden alle facetten bij andere schilders indringender aan de orde zijn gekomen.

Wat blijft is het vermogen van Van den Noort de realiteit technisch foutloos vast te leggen, maar meer dan gave plaatjes worden zijn zeegezichten niet. De realiteit is niet in staat de ervaring een emotie van een stormachtige dag aan het strand of een zeezeiltocht bij ruw weer over te brengen. De zeegezichten bewegen noch letterlijk, noch figuurlijk. De emotionele, persoonlijke accenten die gelegd hadden moeten worden om het publiek de zee te laten 'voelen' zijn achterwege gebleven. Als bij het zien van de kunst van Van den Noort al de gedachte aan een nieuwe Mesdag opkomt, zoals een van de bezoekers constateerde, dan ligt de oorzaak van die vergelijking toch vooral op het technische vlak en in het feit dat de schilder de traditie zo getrouw volgt en/of kopieert en niet in het feit dat hij er zijn persoonlijkheid tegenaan heeft gegooid of getracht heeft zich van de traditie te onderscheiden door een eigen stijl, wat Mesdag wel lukte.